

ΑΛΗΘΕΙΑ - 15/10/2009

ΠΑΝΙΚΟΥ ΠΑΙΟΝΙΔΗ: Η Μικρή μου Πινακοθήκη-Τόμος ΙΙ

ΑΝΔΡΕΑ ΚΟΥΝΙΟΥ

Αρχίζει να ωριμάζει, σιγά-σιγά, μέσα μου η σκέψη να συναντηθώ με τον Πανίκο και την Έλλη. Να στρωθώ απέναντί τους, να βάλω σε λειτουργία το κασετόφωνο, και να τους ακούσω να διηγούνται την όμορφη, και δαιδαλώδη, ζωή τους. Κι ύστερα, να απομαγνητοφωνήσω τις περιπέτειές τους, κυρίως τις πνευματικές και τις ιδεολογικές, και να τις φυλάξω, για πάντα, στη μνήμη του ηλεκτρονικού υπολογιστή μου. Κι αυτό, βέβαια, με αφορμή το τελευταίο βιβλίο του Πανίκου Παιονίδη Η Μικρή μου Πινακοθήκη: Τόμος ΙΙ, χάρη στο οποίο ένιωσα, ξανά, την αύρα που σφυρίζει μελωδικά μέσα στη φαιά ουσία αυτού του σπουδαίου διανοητή και συγγραφέα. Αδύνατον να σε κουράσει η γραφή του Πανίκου Παιονίδη, ακόμα και όταν επικεντρώνεται σε γεγονότα που αφηγήθηκε και προηγουμένως. Σε άλλα βιβλία, σε άλλες συλλογές, σε άλλες εγκεφαλικές δημιουργίες. Άλλωστε, ουδέποτε επαναλαμβάνεται. Βρίσκει πάντα τον τρόπο, σαν επιδέξιος ψαράς, να επαναφέρει στον αφρό μια ξεχασμένη λεπτομέρεια, ένα συμβάν που άστραψε μπροστά του σαν λάμψη, τρεις λέξεις που επώαστηκαν σε θυμωμένα μυαλά και, ευτυχώς για εμάς, δεν τις είχε αναφέρει παλαιότερα. Έτσι, ο Πανίκος Παιονίδης διατηρεί τη φρεσκάδα του και έτσι, θέλω να πω, μας μυεί σε ένα κόσμο στον οποίο πρωταγωνιστούν μεγάλες μορφές, εμβληματικές φυσιογνωμίες, πρόσωπα που σημάδεψαν, μέσω της τέχνης, την πορεία τους, αλλά και την πορεία της ανθρωπότητας.

Διαβάζοντας τη Μικρή (του) Πινακοθήκη-Τόμος ΙΙ λούζεσαι με το φως ξεχωριστών ανθρώπων. Παράλληλα, νιώθεις μια γλυκύτητα, επειδή ο συγγραφέας δεν κρίνει αφ' υψηλού, ούτε από καθέδρας. Αποτυπώνει στο χαρτί τα βιώματά του, χωρίς ίχνος υπεροψίας, και, την ίδια ώρα, αυτοπυροβολείται ομολογώντας την αδυναμία του να εντοπίσει εγκαίρως τα λάθη και τις ανεπάρκειες τους συστήματος στο οποίο πίστεψε. Βέβαια, ως αυθεντικά συνειδητοποιημένος πολίτης, και λογοτέχνης, εξακολουθεί να πιστεύει, να ελπίζει, να προσδοκεί, αλλά πλέον με λιγότερη ένταση από τους καιρούς που, στη Σόφια, στη Μόσχα, στο Παρίσι, κόχλαζε το αίμα του.

Παίρνοντας, λοιπόν, τον προβολέα της νοσταλγίας φωτίζει ό,τι απαιτείται να φωτιστεί. Κι ας μην ξεχνάμε ότι, και το σκοτάδι, ενίοτε, είναι φως. Εγώ, πάντως, τον ζηλεύω κιόλας. Αφουγκράστηκε τον παλμό του Νόρμαν Μέιλερ, του Μίκη Θεοδωράκη, της Μελίνας Μερκούρη, του Νότη Περγιάλη, του Γιεφτουςένκο, της Έλλης Αλεξίου, της Έλλης Παπά, του Συμπριέν Κατσαρή, του Νικόλα Οικονόμου, του Αλέξη Πάρνη, της Μέλπως Αξιώτη, του Μποσταντζόγλου (ένας αλλά...Πειναλέων!), ήπια το κρασί της γνώσης και της αυτογνωσίας αντάμα με τον Μόντη, με τον Λυμπουρίδη, με τον Σκοτεινό, με τον Στας, με τον Ρίτσο, με τον Καβάζογλου. Πόσοι είχαν την τύχη να βιώσουν μιας τέτοιας έκτασης καλλιτεχνική Οδύσσεια; Πόσοι είχαν την τύχη να τσουγκρίσουν τα ποτήρια τους με τόσα πολλά, και αξιόλογα, μεγαθήρια του πολιτισμού;

Κι όμως, ο Πανίκος Παιονίδης δεν αρνείται και την ανωνυμία της φύσης, της Βάσας, ενός βρακοφόρου γέρου που καπνίζει έξω από το πέτρινο καφενείο,

μιας χαρουπιάς που στον ίσκιο της αναπαύτηκαν, σε ανύποπτο χρόνο, χέρια με ρόζους και μάτια με σακούλες.

Ο ίδιος αναφέρει, στο αρχικό κείμενο της συλλογής: Αφήνομαι στις μνήμες που περνούν από μπροστά μου σαν κινηματογραφική ταινία. Μεγάλη η διαπασών, καλύπτει μια περίοδο πολλών χρόνων. Οι πρώτες μνήμες βυθίζονται στο μεγάλο πόλεμο. Η ηλικία, φυσικά, δεν μου επέτρεψε να συλλάβω αμέσως το τι σήμαινε η έκρηξη του πολέμου. Θυμάμαι, παραθέριζε η οικογένειά μου στην Κακοπετριά, ο μεγαλύτερός μου αδελφός, ο Λάκης, είχε εξαφανιστεί κάποια μέρα, κι ο πατέρας μας ανάγγειλε πως είχε πάρει νέα του, είχε καταταχθεί στο Κυπριακό Σύνταγμα, κι ήταν πολύ θυμωμένος γιατί όσα είχαν γίνει ήταν εν αγνοία του.

Εντούτοις, σεβαστέ φίλε Πανίκο Παιονίδη, ο πραγματικός πόλεμος διεξάγεται στα τοιχώματα του μυαλού. Εκεί κρίνονται όλα. Εκεί αναμετρώνται, σε βρώμικα χαρακώματα, το καλό με το κακό. Και, προς τιμήν σου, επέλεξες το μέρος του καλού. Φυσικά, μερικές φορές, το καλό, με άλλα λόγια το όραμα για μια καλύτερη κοινωνία, ματώνεται από τα αγκάθια ορισμένων καιροσκοπών και αριβιστών της εξουσίας, μα, αντιστρέφοντας τη γνωστή ρήση, παρηγοριέμαι στη σκέψη ότι, ουδέν καλόν αμιγές κακού.

*Το βιβλίο κυκλοφορεί από τις Εκδόσεις Αναστάση Αριστοτέλους.

**Σημειώνω, τέλος, ότι η συλλογή κοσμείται από μια σπάνια σειρά φωτογραφιών, που με τις λιτές τους λεζάντες οριοθετούν το σύμπαν μέσα στο οποίο κινήθηκαν τόσο ο Πανίκος Παιονίδης, όσο και η σύζυγός του Έλλη.